

Zmajčić

OSNOVNA ŠKOLA "JOVAN JOVANOVIĆ ZMAJ" KOVIN

Maj 2008.
četvrti broj

KRPELJI – OPASNOST ! ! ! ! ! !

*Ekskurzije su pred nama i bićete dosta u prirodi ... lepo je to, ali mnogi su čuli, a nažalosti i osetili na sopstvenoj koži **KRPELJA!***

Šta je to? Nedavno je jedan učenik pitao da li krpelji lete? O krpeljima, ali i od bolesti koju prenose informisali smo se kod lekara, doktorke Nevenke Pavlović.

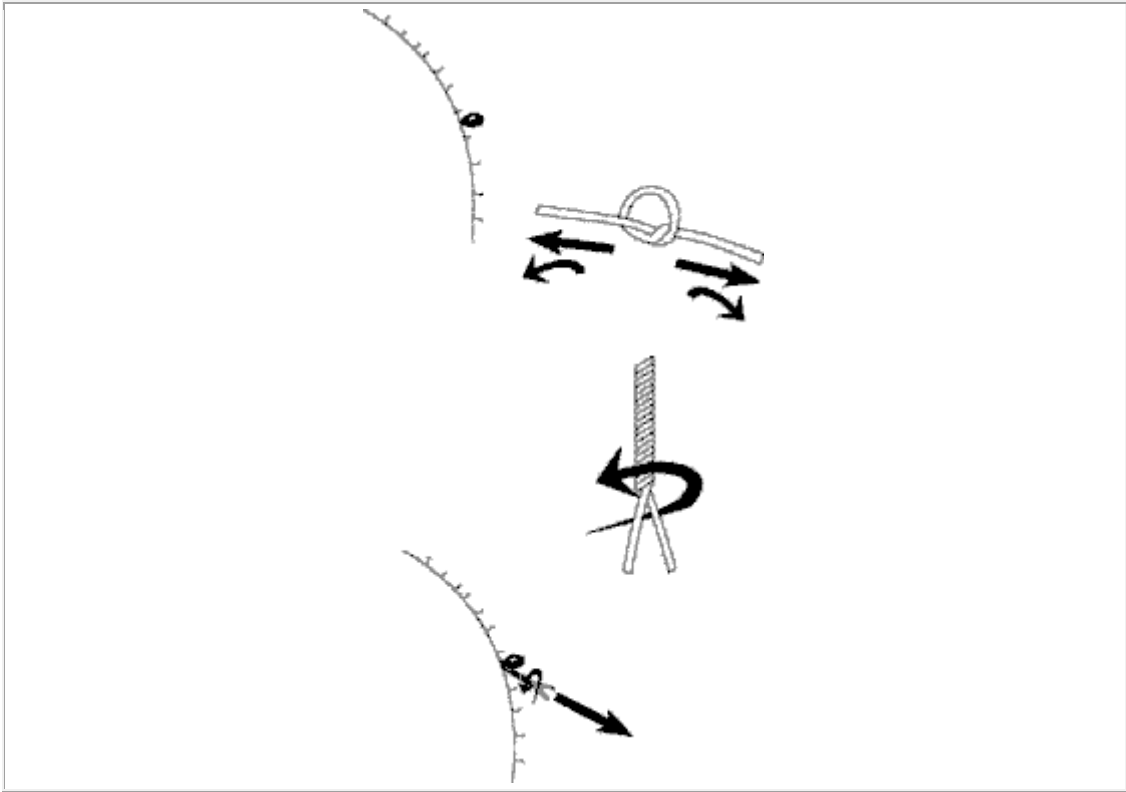
Ona kaže:

„Uzročnik lajmske bolesti - spiroheta *borrelia burgdorferi* se prenosi jedino ubodom zaraženog krpelja, koji je bezbolan i najčešće se ne oseti. Posle uboda, krpelj ostaje čvrsto pripijen svojom rilicom (usni aparat) za kožu više dana, dok se ne nasisa krvi. Za to vreme, može da dođe do zaražavanja ubodene osobe, ukoliko su se u krpelju nalazile borelije.

UPUTSTVO za odstranjivanje krpelja iz kože ubodene osebe

Sprečavanje infekcije	Važno je da se krpelj što ranije izvadi iz kože, u toku prvih 24 časa posle uboda. Ako je u koži ostala rilica krpelja i nju treba odstraniti zbog mogućnosti nastanka sekundarne infekcije.
Pre odstranjivanja krpelja	Ne treba stavljati nikakva hemijska sredstva – eter, alkohol, benzin i dr.
Odstranjivanje krpelja iz kože	Može se obaviti u svakoj zdravstvenoj ustanovi (ambulanti, domu zdravlja, odeljenju za kožne bolesti i dr.) Obaviti hvatanjem rilice pincetom što bliže koži, bez pritiska na trbuh krpelja, gnječenja ili kidanja. Mesto uboda, posle odstranjivanja krpelja, dezinfikovati.
Nadzor nad osobama koje su imale ubod krpelja	Sprovodi se u trajanju 3 meseca. Kontrolne preglede obavljati jednom mesečno - ordinirajući lekar ili u Savetovalištu za lajmsku bolest.
Prepoznavanje i otkrivanje lajmske bolesti	Početak rane faze lajmske bolesti karakteriše pojava crvenila na mestu uboda krpelja, uz moguću pojavu opštih simptoma i znakova infekcije. U ovoj fazi obavezno preduzeti lečenje
Nejasni simptomi i znaci posle uboda krpelja	Uputiti pacijenta u Savetovalište za lajmsku bolest.
Kriterijumi za postavljanje dijagnoze	Epidemiološki podatak o ubodu krpelja i/ili boravak u endemskom području (zelene površine sa zaraženim krpeljima), klinička slika i mikrobiološki nalaz
Laboratorijska dijagnostika	Serološki testovi (IFA, ELISA, Western blot) za dokazivanje antitela na boreliju burgdorferi u krvi, likvoru i sinovijalnoj tečnosti su samo pomoćna dijagnostička metoda.

Kako da se zaštitimo

LAJMSKA BOLEST je bakterijska sistemska zaraza koja napada ceo organizam, a posebno kožu, nervni sistem, zglobove i srce.

Lajmska bolest je otkrivena 1975. godine u gradu Lyme, država Konektikat, SAD, a danas se otkriva na svim područjima gde se nalaze krpelji zarazeni uzročnikom ove bolesti. U našoj zemlji prvi put je prepoznata na području Beograda 1987.

godine.

UZROČNIK lajmske bolesti je bakterija - spiroheta **borelia burgdorferi**. **KRPELJ** *Ixodes ricinus* zarazen borelijom *burgdorferi*, pri ubodu prenosi ovu spirohetu. Nisu svi krpelji zarazeni uzročnikom lajmske bolesti (u Beogradu oko 30%).

Karakteristike oboljenja

Kada krpelj zarazen boreliom burgdorferi ubode coveka, prvi znaci bolesti se javljaju posle prvog dana ili do mesec dana. Na mestu uboda krpelja javlja se makula (bubuljica) i prstenasto crvenilo (erythema migrans), koje se siri. To je siguran znak pocetne faze bolesti (I stadijum).

Istovremeno se moze javiti i povisena telesna temperatura, glavobolja, bolovi u misicima i zglobovima. Lokalne limfne zlezde mogu takodje da budu uvecane i bolne. Ako se u pocetnoj fazi bolesti ne pristupi lecenju posle 6 do 8 nedelja i vise, moze doci do zapaljenja mozdanih opni ili nerava, zglobova, srcanog misica i drugih organa (II stadijum).

Ukoliko se ne pocne sa lecenjem lajmske bolesti u II stadijumu, posle deset meseci ili vise godina, moze da dodje do trajnog ostecenja zdravlja, invalidnosti i smanjenja radne sposobnosti (III stadijum).

Šta treba znati o krpelju?

Krpelj se nalazi u prirodi, na zelenim površinama dvorista, parkova, livada i suma. Krpelj je parazit koji se hrani sisanjem krvi coveka i zivotinje i na taj nacin prenosi uzročnika lajmske bolesti. Ubod krpelja je bezbolan.

Krpelj posle uboda moze da ostane cvrsto pripojen za kozu vise dana, dok se ne nasisa krvi. Krpelj je u toku godine aktivan od ranog proleca do kasne jeseni, narocito u junu.

Kako se zaštititi od krpelja?

Zastita ljudi koji borave na zelenim površinama moze se ostvariti kosenjem trave i uredjenjem terena. Krpelj se moze uociti licnim pregledom koze i odece u toku i posle boravka na zelenim površinama.

Ako je doslo do uboda, odstranjivanje krpelja iz koze treba da se uradi bez cupanja, gnjecenja i kidanja.

Pre vadjenja krpelja ne treba stavljati nikakva hemijska sredstva (etar, alkohol, benzin, ulja i dr).

Krpelja treba odstraniti pincetom, hvatanjem rilice (usni aparat) sto blize kozi, a posle odstranjivanja mesto uboda dezinfikovati. Ukoliko sami uspesno ne odstranite krpelja, ili rilica ostane u kozi, obavezno se obratite lekaru.

Mesto uboda krpelja mora da se posmatra do mesec dana. Pojava crvenila (erythema migrans) dokaz je zaraze uzrocnikom lajmske bolesti i mora da se leci.

- 1. Obavezno pregledati telo i odecu nakon boravka u prirodi.**
- 2. Svi krpelji nisu zarazeni uzrocnikom lajmske bolesti.**
- 3. Zarazena osoba ne prenosi infekciju na zdravu.**
- 4. Lajmska bolest se leci ukoliko se otkrije na vreme!**

Krpelj je duzine 2.5 do 4 mm, a napunjen krvlju je mnogo veci. Sa garana pada na zivotinju ili coveka, ciju krv sise 7 do 13 dana i isise oko 395 miligrama krvi.